

Verkstoperuskoulu- seminaari

1.9.2023 kello 10-14.30

Verkostoperuskoulu-hanke

- **Kunta.tv:n livelähetys 10-14.30**
- **Viestiseinä Kunta.tv:n lähetysten yhteydessä**
- **Tunnin lounastauko kello 11.35**
 - **Materiaalit julkaistaan**
<https://www.kuntaliitto.fi/verkstoperuskoulu>
- **Tulossa tallenne** <https://www.kunta.tv/tallenteet/>

- 10.00** **Seminaari alkaa kello 10**
- 10.05** **Seminaarin avaus**
Toimitusjohtaja Minna Karhunen, Kuntaliitto
- 10.20** **Verkstoperuskoulu-hanke**
Projektipäällikkö Päivi Väisänen-Haapanen, Kuntaliitto
Etelä-Savon pilottialue: Koulusuunnittelija Merja Leppänen
Varsinais-Suomen pilottialue: Sivistysjohtaja Marjaana Hoikkala
- 11.10** **Etäyhteyksien hyödyntäminen opetuksen järjestämistapana
perusopetuksessa**
Hallitusneuvos Marjaana Larpa, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- 11.35–12.35** **Lounastauko**
- 12.40** **Saamen kielten etäopetuspilotin arviointi**
Johtava arviointiasiantuntija Marita Härmälä, Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus Karvi
- 13.00** **The development of remote teaching in Västerbotten**
Enhetschef Petter Lundberg, Region Västerbotten
- 13.30** **August Sahlsten -lukio Tyrnävällä - etäopetusta Oulusta**
Sivistysjohtaja Elina Vehkala, Tyrnävän kunta
- 13.50** **Paneeli: Digitaalisuuden hyödyntäminen perusopetuksessa**
Opetusneuvos Arja-Sisko Holappa, Opetushallitus
Johtava arviointiasiantuntija Marita Härmälä, Karvi
Koulusuunnittelija Merja Leppänen, Etelä-Savon pilottialue
Eriyisiasiantuntija Minna Lindberg, Kuntaliitto
- 14.20** **Seminaarin päätössanat**
Varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, Kuntaliitto

Seminaarin avaus

Toimitusjohtaja
Minna Karhunen
Kuntaliitto

Perusopetus huomioitu monin tavoin hallitusohjelmassa

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>

Perustaitojen parantaminen

Tulevaisuustyö peruskoulun kehittämis- tarpeiden arvioimiseksi. 2-3 vuosiviikko- tuntia luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opetukseen.

2-vuotinen esiopetuskokeilu

Seuranta- tutkimus peruskoulun loppuun. Kokeilun päätyttyä tulosten arviointi ja jatkotoimet.

Rahoitus

Tasa- arvorahan tason vakiinnutus

Oppilaiden tuki

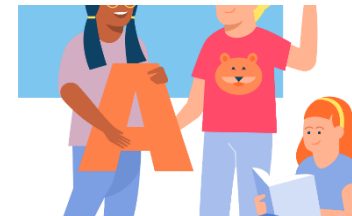
Kolmiportaisen tuen uudistus. Arvioidaan oppilashuollon toimivuutta. Mahdollisuus sopia ja organisoida palvelut kuntien kautta.

Etäopetus

Etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin arvioidaan tarkkarajaisesti säädettynä esim. valinnais- kielissä.

Kielelliset valmiudet

S2-opetuksen toimivuutta arvioidaan. Valmistavan opetuksen jatkumisen mahdollisuus kahteen vuoteen.

Kuntaliitolta ruusuja:

- Perusopetuslain kokonaisuudistus tarvitaan. Peruopetusta kehitetään.
- Esiopetuskokeilun tulosten arviointi tärkeää ratkaisujen tekemiseksi.

Hallitus arvioi etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettynä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.

Etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuus tarpeen, voitaisiin arvioida laajemmin täydentävänä opetuksen järjestämismuotona saavutettavuuden näkökulmasta.

Perusopetukseen vaikuttavat myös toimintaympäristöön liittyvät uudistukset

Uusia kriteereitä opetuksen järjestäjille

Perusopetuksen järjestäjille järjestämiseen liittyvät kriteerit. Lisäksi arvioidaan laatukriteerien päivittämistä.

Kuntien rahoitus ja valtionosuus

Kokonaisuuden uudistaminen. Valtio kompensoi uudet tehtävät ja velvoitteet sekä tehtävien laajennukset.

Riittävä väestöpohja

Voi toteutua kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitoksien

Normien keventämisohjelma

Sääntelyä karsitaan. Kunta- ja aluekohtaisia kokeiluja miniminormi-ohjauksella.

Kiitos normien keventämisestä ja kokeiluista sekä rahoitusuudistuksesta!

Väestöpohjavaatimuksesta ja kriteerien laadinnasta tarvitaan lisää vuoropuhelua valtion ja kuntatoimijoiden välillä!

Perusopetuksen tuntimäärän nosto 2-3 vuosiviikkotunnilla lisää rahoitusta 200 M€ asteittain vuoteen 2027 mennessä.

1 prosenttiyksikön leikkaus kuntien valtionosuuksien indeksitarkistuksiin 2024-2027 on 111 M€.

Pysyväisluonteinen, riittävä rahoitus lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

KUNTA LIITTO

Verkstoperuskoulu-hanke

Verkstoperuskoulu-hanke

Projektipäällikkö
Päivi Väisänen-Haapanen
Kuntaliitto

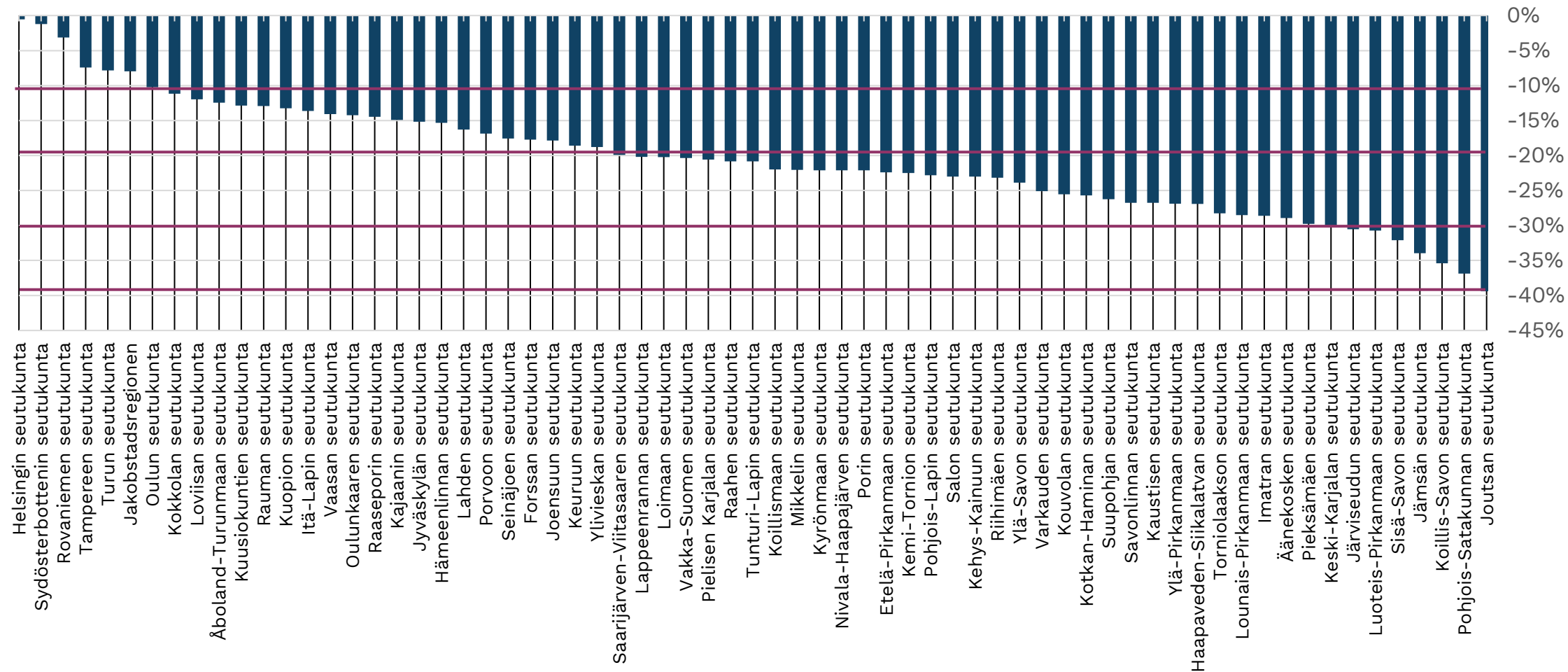
Kuntien toimintaympäristö muutoksessa

Erilaistuminen, moninaistuminen,
eriytyminen, syntyvyyden lasku,
saavutettavuus, yhdenvertaisuus

**Perusopetuksen kehittämiseen
tarvitaan joustavia ja
monipuolisia olosuhteisiin sopivia
toimintamalleja.**

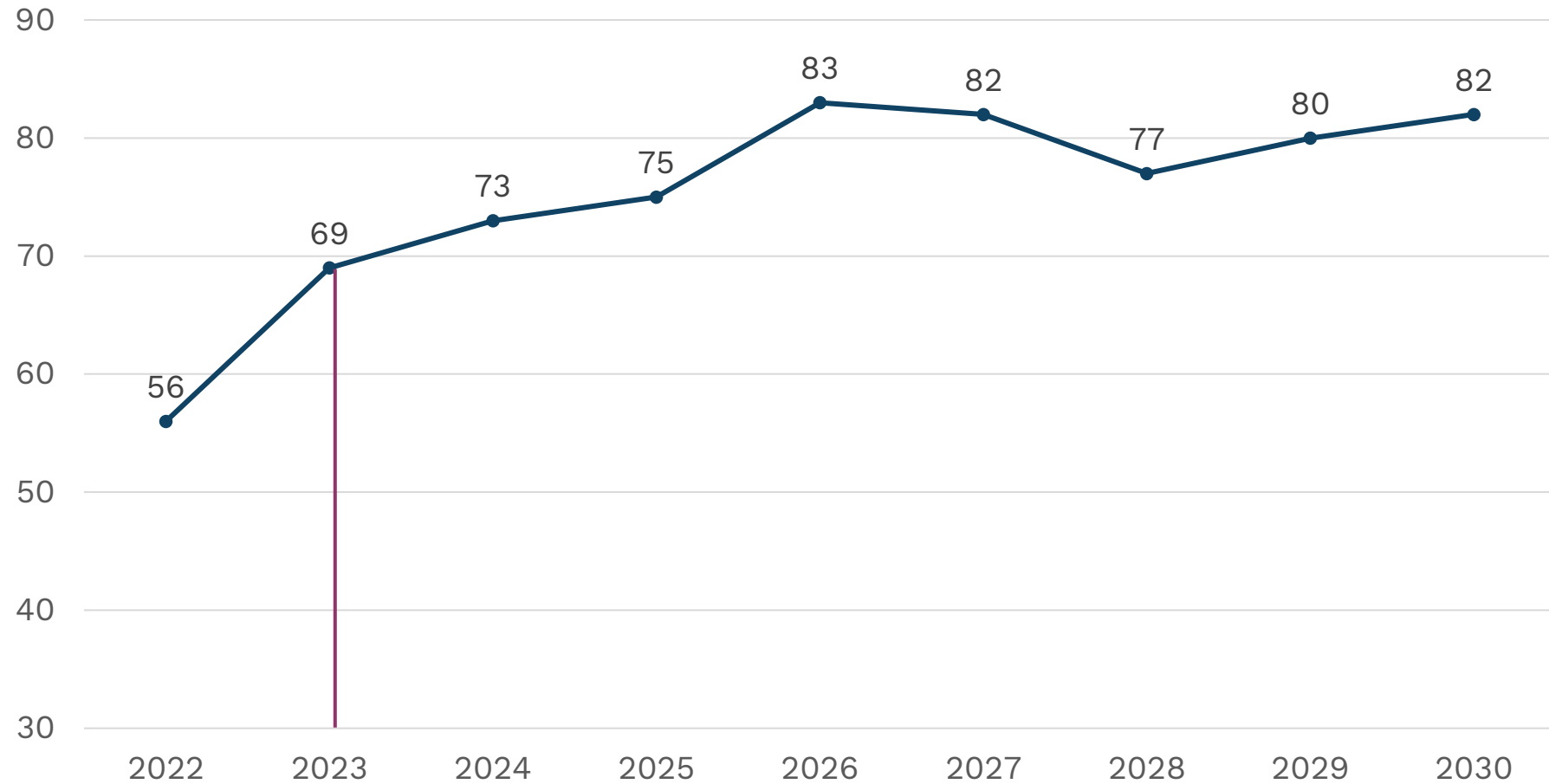

Seutukuntien 7-vuotiaiden määrän muutos (%) 2022-2030

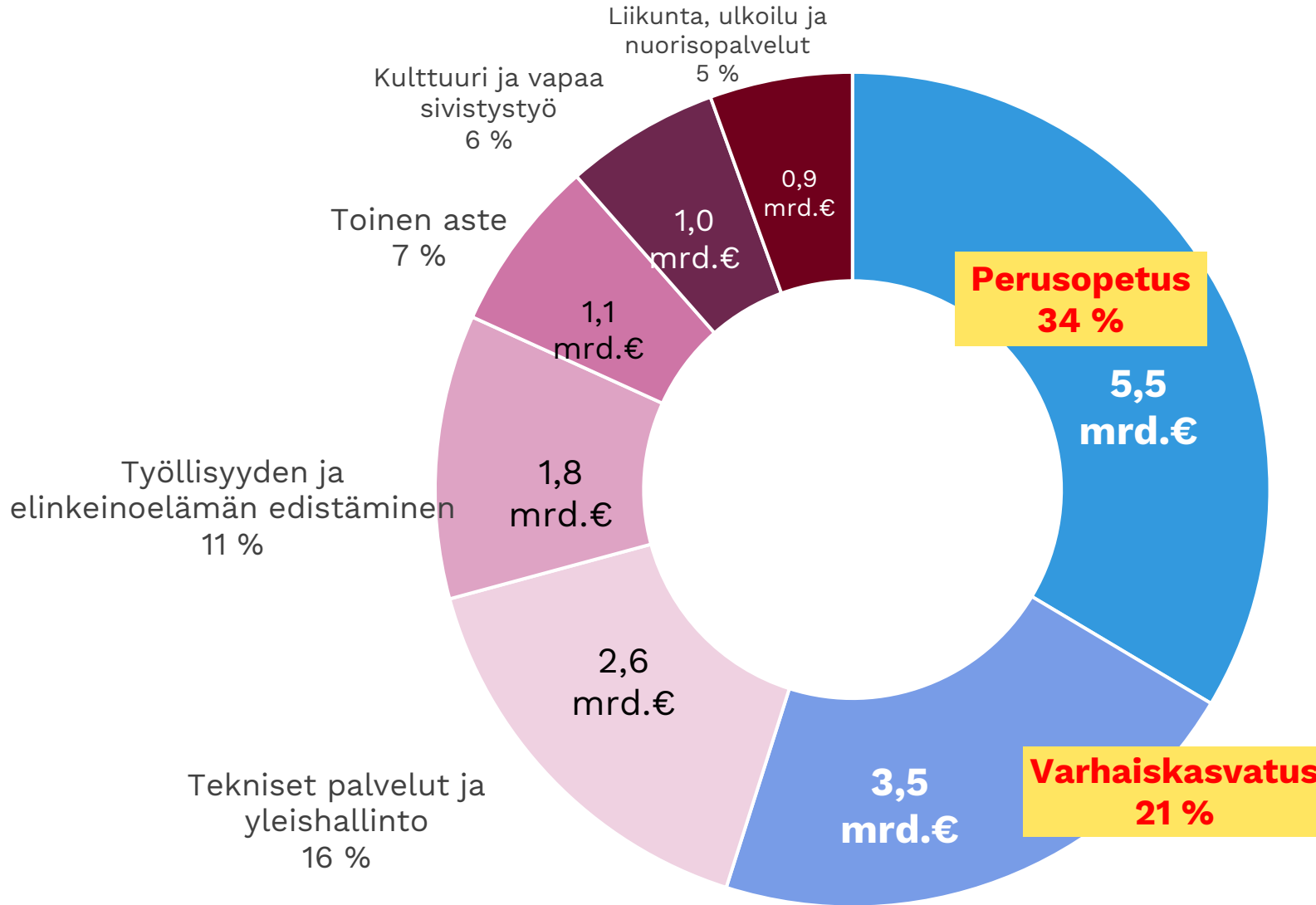
Lähde: Tilastokeskus,
Väestöennuste2021

Manner-Suomen kuntien määrä, joissa 7-vuotiaita 20 tai vähemmän

Lähde: Tilastokeskus, Väestöennuste2021

Uuden kunnan nettokäyttökustannukset (mrd.€)

Yhteensä esi- ja perusopetus sekä varhaiskasvatus 55 %

1) Nettokäyttökustannukset kuvaavat kuntien verorahoituksella katettavaa osuutta palveluiden kustannuksista. Kustannuksia laskettaessa bruttokustannuksista on vähennetty toimintatuotot kuten myynti- ja maksutuotot. Nettokäyttökustannukset vastaavat tuloslaskelman toimintakatteen ja poistojen summaa siten, että niissä on huomioitu myös kustannuslaskennalliset erät kuten sisäiset vuokratulot ja vyörytyserät.

Verkstoperuskoulu-hanke 2023-2024

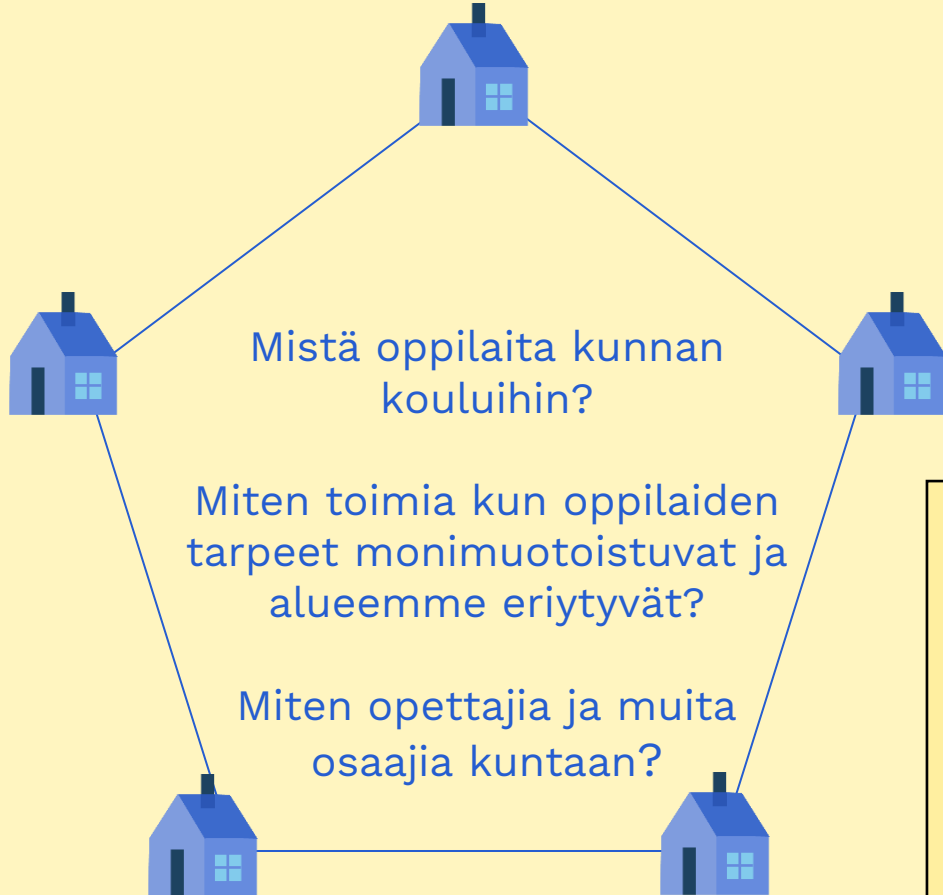
YHTEISTYÖLLÄ TAVOITTEISIIN

- Hakea ratkaisuja perusopetuksen saatavuuteen ja saavutettavuuteen kuntarajat ylittäen.
- Monipuolistaa opetustarjontaa ja opetuksen järjestämistä.
- Kehittää henkilöstön osaamista ja edistää saatavuutta.
- Kehittää perusopetuksen rakenteita.

Visio kohti vuotta 2040

KUNTIEN ERILAISTUVAT PERUSKOULUPALVELUVERKOT

VERKOSTOKOULUT KUNTAPOHJAISEN PERUSOPETUKSEN TUKENA

**Miten ja milloin
verkostomaisempi
toimintatapa on
kaikkia hyödyttävä
ratkaisu
perusopetuksen
järjestämiseksi?**

Hankkeen ohjausryhmä

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

KUNTA
LIITTO

Kommun-
förbundet

Pilottialueiden
edustaja

Puheenjohtaja

Hanna Tainio, varatoimitusjohtaja, Kuntaliitto

Jäsenet

Auli Sihvola, erityisasiantuntija, HAMA, Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseudun kehittämisyksikkö

Maria McPartlin, suunnittelija, HAMA, Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseudun kehittämisyksikkö. Osarahoittaja hankkeessa.

Minna Polvinen, neuvotteleva virkamies, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suvi Savolainen, neuvotteleva virkamies, Valtiovarainministeriö

Jarkko Niiranen, johtaja, Opetushallitus

Anne Lahtivirta, pilottialueiden edustaja, kasvun ja oppimisen johtaja, Suonenjoki

Kim Strömmer, pilottialueiden varaedustaja, hyvinvointijohtaja, Hollola

Kimmo Haapasalo, johtamisen ja talouden liiketoiminnan johtaja, FCG

Raila Oksanen, johtava konsultti, FCG

Markus Pauni, strategia- ja kehitysjohtaja, Kuntaliitto

Irmeli Myllymäki, kehittämispäällikkö, Kuntaliitto

Mari Sjöström, erityisasiantuntija, Kuntaliitto

Sihteeri

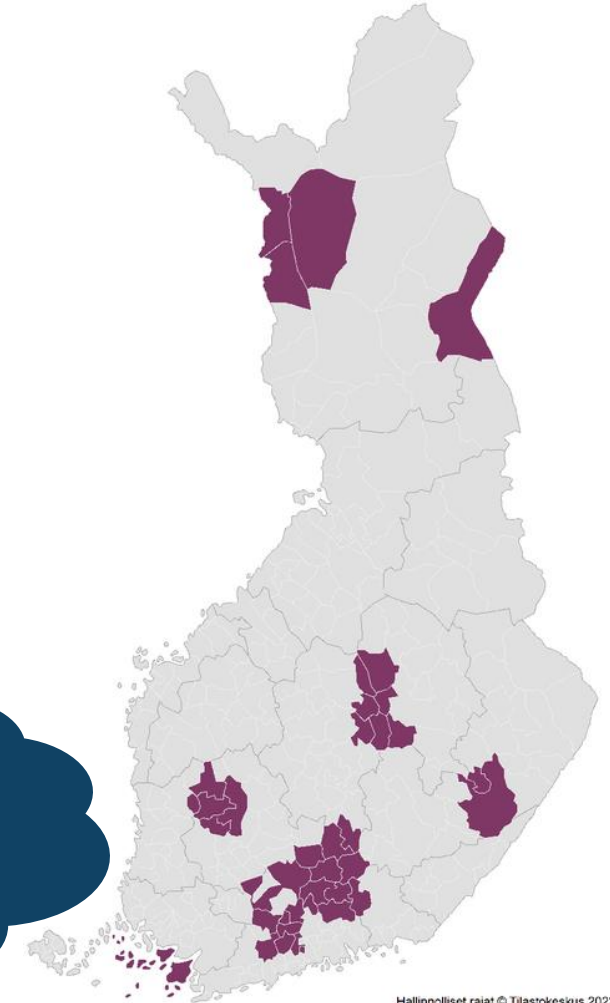
Päivi Väisänen-Haapanen, projektipäällikkö, Kuntaliitto

Toteutuskausi 2023-2024

Sopimukset	Työpajat	Tilastopaketti	Tuki	Seminaarit
Pilottialueiden kanssa sopimukset kehittämisyyölle	Yhteensä 4 teemoitettua työpajaa. FCG toteuttajatahona	Pilottien tilastopaketit TEAMS-kanavalla	Ohjausryhmä Yhteyshenkilöt Kuntaliitto ja FCG	Yhteensä 4 valtakunnallista seminaaria
Pilottialueet ratkaisevat omista lähtökohdistaan, miten yhteistyö rakennetaan ja hankkeeseen sitoutuminen varmistetaan.	Ennakkotehtäviä ja välityöskentelyä työpajojen välillä. Lisäksi teemainfoja 2023: yhteistoiminta, oppilaaksiotto, palvelussuhdeasiat.	Verkossa kuntatietopaketti. https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Verkostoperuskoulu_tilastopaketti.xlsx	Kehittämisaajatusten tukeminen. Valtakunnallinen kehittämisyyö. Yhteyshenkilökokoukset kuukausittain. Verkostoituminen. Viestintäyhteistyö. Loppuraportti.	9.2.2023 seminaarimateriaali https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Verkostoperuskoulu_seminaaridiat09022023.pdf 1.9.2023

Kuntaliiton verkstoperuskoulu-hankkeen pilotit

- **Päijät-Häme:** Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki, Sysmä
- **Riihimäen seutu:** Hausjärvi, Loppi, Riihimäki
- **Pirkanmaa, Satakunta:** Ikaalinen, Ylöjärvi, Jämijärvi, Parkano, Hämeenkyrö
- **Kielisaareke-kunnat:** Vihti, Nurmijärvi, Hämeenlinna, Kerava, Hyvinkää, Tuusula
- **Uusimaa:** Tuusula (ns. kielisaarekkeen rinnakkaishanke)
- **Lappi:** Salla, Lapin yliopiston harjoittelukoulu
- **Tunturi-Lappi:** Kittilä, Kolari, Muonio
- **SavoGrow:** Vesanto, Rautalampi, Keitele, Pielavesi, Suonenjoki, Tervo, Konnevesi
- **Varsinais-Suomi:** Kemiönsaari, Parainen
- **Etelä-Savo:** Savonlinna, Enonkoski

Hallinnolliset rajat © Tilastokeskus 2022
Kartta ja teema © Suomen Kuntaliitto

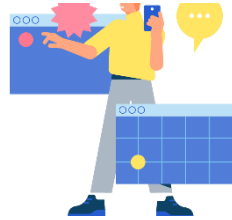
Tavoitteita kevään 2023 työpajoista

Hallinto

**Pätevät,
yhteiset
opettajat**
Yhteistyö,
vertaistuki,
osaaminen ja
sen jakaminen
Kehittämis-
hankeyhteistyö

Opetuksen järjestäminen

**Oppimis-
ympäristöt,
etäyhteydet,
robotti**
Monipuolisuus
ja -muotoisuus
Tutkimus
Harjoittelu-
kouluyhteistyö

Mahdollistaminen

Koulupolut
Monipuolinen ja
monimuotoinen
opetustarjonta

Minäpystyvyys,
osallisuus,
lapsuuden
arvostaminen

Oppilaan tuki

**Vaativa
erityinen tuki**

Koulua-
käymättömyys

Erityisen tuki ja
opiskelijahuolto

Kielikysymyksiä piloteissa

**Ruotsinkielisen
koulupolun
vahvistaminen**

Kielitietoinen
koulutus

Saatavuus, Saavutettavuus

**Kouluverkon
kehittäminen**
Oppilaaksiotto-
alue, koulun
osoittaminen
Sopimukset
Laatu

Seuraa hankkeen etenemistä

Verkstoperuskouluseminaareissa ja
Kuntamarkkinoilla
hankepilottialueiden esittelyjä!

Kuntaliiton Verkstoperuskoulu-hankkeen
sivuilla lisätietoa ja seminaarimateriaalia.

Miten kunnat ovat huomioineet syntyvyyden laskun ja vaikutuksen? Minkälaista tukea eri kokoiset kunnat tarvitsevat laadukkaan perusopetuksen toteuttamiseen?

- Väestörakenteen muutoksesta paljon alueellista ja kuntatasoista valtakunnallista tietoa.
- Aluksi yhteinen tilannekuva kunnassa. Lasten määrän väheneminen koskee lähes kaikkia Suomen kuntia. Maahanmuutto kasautuu kunta- ja kaupunginosa-alueittain.
- Vaikutukset palveluverkkoon – kunta- ja aluetaso.
- Tukea opetuksen järjestäjien yhteistyöstä, etäratkaisujen tarve kasvussa, henkilöstön saatavuudessa ja osaamisen kehittämisessä työnjako- ja yhteistyömahdollisuuksia.
- Hallitusohjelmassa norminpurku ja kokeilumahdollisuudet sekä etäopetus mahdollisuuksina. Parhaiten ratkaisut valtion ja kuntatoimijoiden yhteistyönä.

Kysyttyä!

Verkstoperuskoulu-hanke

Kuntamarkkinoilla 13.9. klo 15:25

**Esittelyssä Kielisaareke-kuntien pilotti:
Vihti, Nurmijärvi, Hämeenlinna, Kerava,
Hyvinkää ja Tuusula.**

Tervetuloa Kuntatalolle!

<https://www.kuntaliitto.fi/verkstoperuskoulu>

Päivi Väisänen-Haapanen
Projektipäällikkö

etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
@HaapaPaivi

www.kuntaliitto.fi

Verkstoperuskoulu-hanke

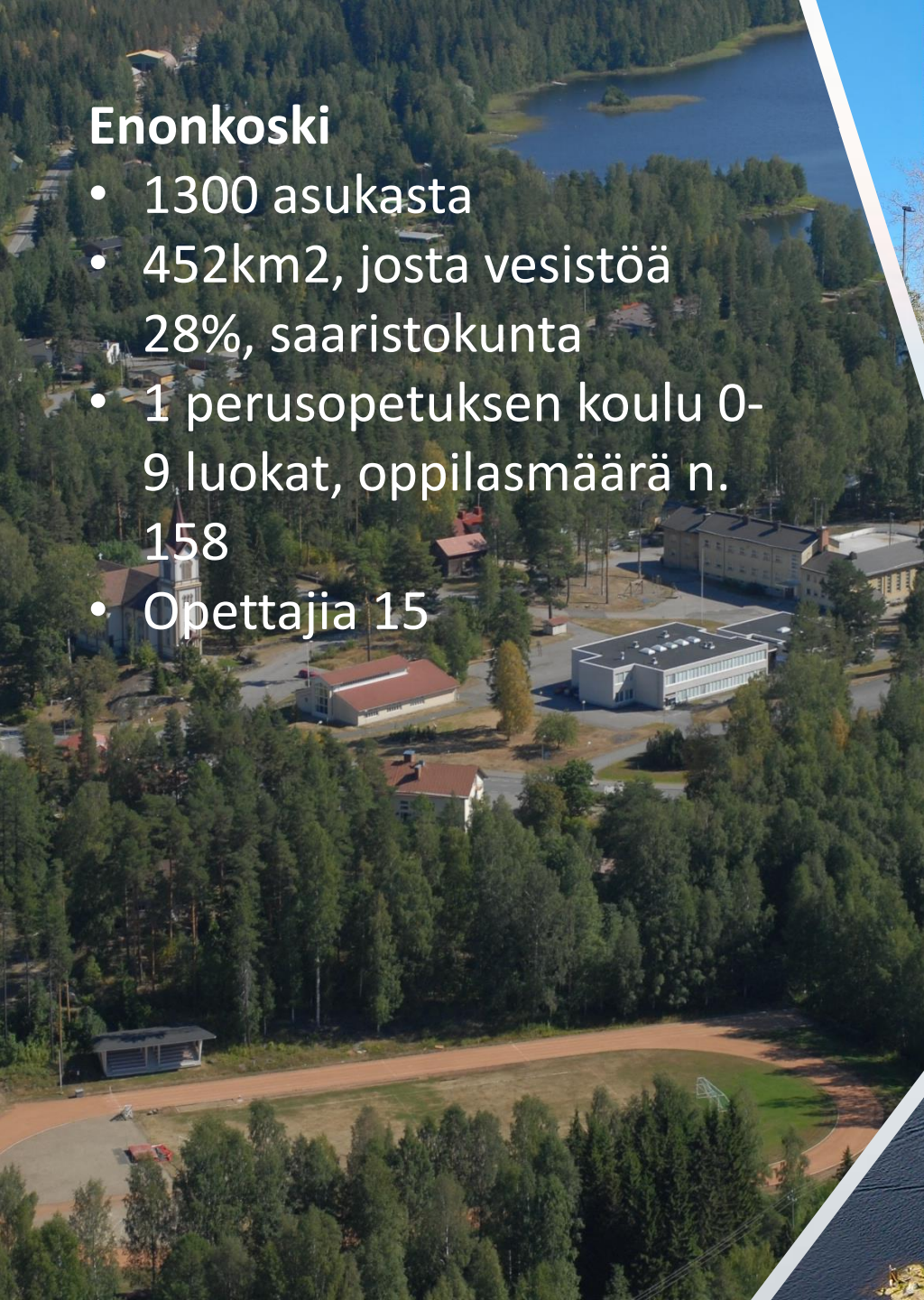
Verkstoperuskoulu-hanke

Etelä-Savon pilottialue

Koulusuunnittelija
Merja Leppänen
Savonlinna

Verkostoperuskouluhanke Etelä-Savo, Savonlinna-Enonkoski

An aerial photograph of Enonkoski, showing a dense forest of evergreen trees. In the lower left, there is a baseball field. In the center, a school building with a red roof and a white tower is visible. To the right, there are several other buildings, including a large white one. A river flows through the area, and a stone bridge is visible in the background.

Enonkoski

- 1300 asukasta
- 452km², josta vesistöä 28%, saaristokunta
- 1 perusopetuksen koulu 0-9 luokat, oppilasmäärä n. 158
- Opettajia 15

An aerial photograph of Savonlinna, showing a large body of water with a stone bridge in the foreground. The city is built on islands and peninsulas, with many buildings and a large castle in the lower right. The water is dark blue, and the sky is blue with some clouds.

Savonlinna

- 32 000 asukasta
- Alue 3600km² josta vesistöä 38%, saaristo-osakunta
- Opettajia perusopetuksessa n.250
- 14 perusopetuksen koulua, oppilasmäärät 20-650, yht. n. 2564
- 2 lukiota+ muut toisen asteen oppilaitokset

Tilanne tänään

- Savonlinna on pirstaleinen, laajalla alueella toimiva kunta. Kouluverkostossa on erilaisia kouluja pienistä 2-opettajaisista kyläkouluista suuriin 1-9 luokkien yhtenäiskouluihin. Välimatkat ja näin ollen koulukuljetusmatkat ovat pitkät. Opetuksen ja oppimisen tuen järjestäminen sekä yhtäläisen oppimisympäristön tarjoaminen tasapuolisesti kaikille oppilaille on haasteellista. Savonlinnassa pienryhmät sijaitsevat viidellä eri koululla.
- Enonkoskella on yksi 0-9 luokkien yhtenäiskoulu. Haasteena on opetuksen järjestäminen esim. oppiaineissa, joissa on vain yksittäisiä opiskelijoita ja opetusryhmää ei saada muodostettua sekä pätevien aineenopettajien puute. Lisäksi haasteena on vähäiset mahdollisuudet tarjota vaativaa monialaista tukea ja/tai pienryhmäopetusta sitä tarvitseville oppilaille. Enonkoskella ei ole erillistä pienryhmää.
- Opetusryhmien koot vaihtelevat 11-26 oppilaan välillä. Yhä enevässä määrin opetusta järjestetään yhdysluokissa.
- Pätevien opettajien saaminen virkoihin on haaste.
- Savonlinna ja Enonkoski ovat jo tehneet yhteistyötä opetuksen järjestämisen ja järjestelyjen suhteen, mm. Seudullinen opetussuunnitelma on tehty yhdessä, samoin opiskeluhuollossa on tehty yhteistyötä. Niille Savonlinnan kunnan alueella asuville oppilaille, joiden koulumatka on lyhyempi Enonkosken suuntaan, osoitetaan ensisijaiseksi yläkoulupaikaksi Enonkosken koulu. Savonlinnalla on myös Sulkavan kanssa yhteistyötä lähikoulupaikan osoittamisessa Savonlinnan oppilaille.

Hankkeen tavoite

- Laadukas perusopetus on kaikkien oppilaiden saavutettavissa yli kuntarajojen ja kuntarajojen sisällä.
- Yhteistyöllä pyritään löytämään mahdollisuudet hyödyntää sekä opettajien osaamista yli kuntarajojen että etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta. Tätä kautta pyritään parantamaan oppilaiden tasavertaisuutta opiskelujen suhteen ja varmistamaan että laadukasta, asiantuntevaa opetusta kaikissa oppiaineissa on saatavilla oppilaan koulun sijainnista riippumatta.

TAVOITE JA TOIMINTA	MISSÄ MENNÄÄN?	SEURANTA
1. TOIMIVA HYBRIDIOPETUS - Riittävä laitekanta - Toimiva verkko - Opettajien osaamiskartoitus - Mahdollinen pilotti (esim. ET, UO)	- Savonlinna: suunnitelma hankinnoista 2022-2025 → talousarvio - Enonkoski: laitekanta+verkko, suunnitelma; luokkakohtaiset koneet v. 2025 mennessä - Osaamiskartoituskyselyt 2023 - Digihanke, VESO	- Laitekanta vs. oppilasmäärä 2025 - Opettajien koulutustoiveet ja osaavat etäopet
2. TOIMIVA YLIOPISTOYHTEITYÖ -esim. Virtuaalikoulu, sijaisrekisterit	- Elokuussa palaveri UEF:n kanssa	- Seuranta ja toimintamalli 2025 →
3. RIITTÄVÄT OPISKELUPAIKAT ERT/VAATU OPPILAILLE ALUEELLA	- Vaatu-ryhmä Kerimäki 1.8.2023 - Sopimus opiskelupaikasta yli kuntarajojen	- Tarve vs. paikkojen määrä - Sopimusten tarkentaminen
4. TOIMIVA KOULUVERKKO YLI KUNTARAJOJEN - Koulupiirirajat, oppilaaksiottokriteerit, lähikouluperiaate	- Savonlinnassa palveluverkkotarkastelu käynnissä - Olemassa olevan sopimuksen tarkistaminen	- Yhteistyö Savonlinnan ja Enonkosken sivistystoimet, palveluverkon uudistamisen eteneminen → palvelut myös yli kuntarajojen

Kiitos!

Yhteyshenkilöt:

Kimmo Jaatila, rehtori-sivistystoimenjohtaja, Enonkoski

Kimmo.jaatila@enonkoski.fi

Mikko Ripatti, Sivistystoimenjohtaja, Savonlinna

Mikko.ripatti@savonlinna.fi

Merja Leppänen, koulusuunnittelija, Savonlinna

Merja.leppanen@savonlinna.fi

Mervi Hiltunen, hanke- ja palvelukoordinaattori, Savonlinna

Mervi.hiltunen@savonlinna.fi

Verkstoperuskoulu-hanke

Verkstoperuskoulu-hanke

Varsinais-Suomen pilottialue

Sivistysjohtaja
Marjaana Hoikkala
Kemiönsaari

**Kimitoön
Kemiönsaari**

Verkstoperuskoulu Varsinais-Suomessa

Kemiönsaari & Parainen

Marjaana Hoikkala / 1.9.2023

Kemiönsaari lyhyesti

- Noin 6500 asukasta
- Kaksikielinen kunta
- 7 koulua, joista 5 ruotsinkielistä ja 2 suomenkielistä
- Muutos oppilaiden määrässä
- Tuen tarpeen lisääntyminen

Kemiönsaari & Parainen

- Kaksikielisyys
- Maantiede
- Yhteistyö
- Koulujen moninaisuus
- Pienenevät ikäluokat
- Pätevien opettajien saatavuus
- Vertaistuki

Tavoitteet

1. Yhteistyön lisääminen

- Vertaistukea
- Yhteisiä tapaamisia ja koulutuksia
- Yhteistyötä aineryhmittäin

2. Oppimisen tuen kehittäminen

- Hyvien käytänteiden ja osaamisen jakaminen
- Etäyhteyksien hyödyntäminen

3. Opettajaresurssit

- Päteville opettajille opetusvelvollisuus täyteen yhteistyönä

Verkstoperuskoulu-hanke

**KESKUSTELU
TAUKO**

Verkstoperuskoulu-hanke

Etäyhteysien hyödyntäminen opetuksen järjestämistapana perusopetuksessa

Hallitusneuvos

Marjaana Larpa

Opetus- ja kulttuuriministeriö

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Etäyhteyksien hyödyntäminen opetuksen järjestämistapana perusopetuksessa

Verkostoperuskoulu-seminaari 1.9.2023
Hallitusneuvos Marjaana Larpa

Lähtökohtana lapsen oikeus lähiopetukseen 1/2

- Perusopetuslain (628/1998) 2 §:n mukaan esi- ja perusopetuksella on vahva kasvatuksellinen ja yhteisöllinen tavoite.
- Lähiopetus tosiasiallisesti toteuttaa oppilaan subjektiivista perusoikeutta saada perusopetusta. Oppivelvollisuusikäisten perusopetuksessa lähiopetuksen vaatimus korostuu.

Lähtökohtana lapsen oikeus lähiopetukseen 2/2

- Lähiopetus mahdollistaa oppilaan varhaisen tuen tarpeiden havaitsemisen, riittävän ja oikea-aikaisen tuen tarjoamisen sekä opiskeluhuollon kokonaisuuden (yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon) toteutumisen.
- Lähiopetuksessa oppilaiden opetuksen ja oppimisympäristön turvallisuus sekä kouluateriat voidaan taata.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamista sekä ryhmäytymistä voidaan parhaiten tukea oppilaan ollessa lähiopetuksessa.

Säädös- ja normipohja

- Lähiopetuksessa voidaan *hyödyntää etäyhteyksiä* esimerkiksi videon tai tietokoneen välityksellä, kunhan lähiopetuksen kriteerit täyttyvät.
- Perusopetuslain 18 §:n 3 kohdan mukaisesti oppilaan opetus voidaan järjestää erityisin opetusjärjestelyin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Opetus voidaan tällöin antaa poikkeuksellisesti esimerkiksi *etäopetuksena*, jolloin oppilas voi turvallisesti opiskella kotoa käsin.
 - Opetuksen järjestäminen etäopetuksena yksittäiselle oppilaalle ns. normaalissa lainsäädäntötilanteessa tulee kuitenkin olla viimesijainen keino järjestää opetusta.

Poikkeukselliset olosuhteet/lainsäädäntö

- Covid-19-tartuntatautilanteen vuoksi tehtiin väliaikaista lainsäädäntöä poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä ja etäopetuksesta.
 - Lait 521–522/2020 olivat voimassa 1.8.2020–31.12.2020.
 - Lait 1191–1192/2020 olivat voimassa 1.1. –31.7.2021.
 - Lait 687–688/2021 olivat voimassa 1.8.2021–31.7.2022.
 - Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskeva päätös voitiin tehdä enintään yhden kuukauden ajaksi kerrallaan, [mikäli paikallinen koronaepidemiatilanne sitä edellytti](#).
- Väliaikainen lainsäädäntö ei ole enää voimassa.

Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen toteuttamisesta 1/2

- Opetusta voidaan järjestää etäyhteyksiä hyödyntäen esimerkiksi siten, että opetusta annetaan koulupäivän aikana koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa videoyhteyden avulla toisesta koulusta tai opetusryhmästä.
- Opetuksen järjestäjän on myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa huolehdittava, että oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta, ja oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen toteuttamisesta 2/2

- Etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa noudatetaan koulujen työaikoja sekä perusopetusasetuksen (852/1998) mukaista työaikaa.
- Oppilaan valvonta ja turvallisuus ym. opetuksen aikana tulee olla järjestetty lainmukaisesti. Koulutilan toiminnan on täytettävä lähiopetuksen vaatimukset.

Kuka on kelpoinen opettamaan?

- Etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa opettajien ja muun henkilöstön kelpoisuuksiin pätevät samat säännökset kuin muussakin opetuksessa.
- Kelpoisuuksista säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998, *kelpoisuusasetus*).
- Huomioitava myös esimerkiksi perusopetuslain 37 §:n säännös henkilöstöstä.

Kehittämisen jatkosta

- Hallitusohjelmassa: ”Hallitus arvioi etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettyä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.”
- Varmistetaan jatkossakin perusopetuksen kasvatuksellinen ja yhteisöllinen tehtävä sekä oppilaan oikeudet mm. kouluyhteisöön ja turvalliseen oppimisympäristöön.
- Ollaan tarkkana, ettei etäopetuksesta muodostu tosiasiallisesti säästökeino.
- Kehitetään jatkossakin perusopetusta kokonaisuutena, ensisijaisena tavoitteena sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen.

Kiitos!

www.okm.fi

Marjaana.Larpa@gov.fi

Verkstoperuskoulu-hanke

KESKUSTELU

Verkstoperuskoulu-hanke

LOUNASTAUKO
11.35-12.35

- 12.40** **Saamen kielten etäopetuspilotin arviointi**
Johtava arviointiasiantuntija Marita Härmälä, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi
- 13.00** **The development of remote teaching in Västerbotten**
Enhetschef Petter Lundberg, Region Västerbotten
- 13.30** **August Sahlsten -lukio Tyrnävällä - etäopetusta Oulusta**
Sivistysjohtaja Elina Vehkala, Tyrnävän kunta
- 13.50** **Paneeli: Digitaalisuuden hyödyntäminen perusopetuksessa**
Opetusneuvos Arja-Sisko Holappa, Opetushallitus
Johtava arviointiasiantuntija Marita Härmälä, Karvi
Sivistysjohtaja Mikko Ripatti, Savonlinna, Etelä-Savon pilottialue
Erityisasiantuntija Minna Lindberg, Kuntaliitto
- 14.20** **Seminaarin päätössanat**
Varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, Kuntaliitto

Verkstoperuskoulu-hanke

Saamen kielten etäopetuspilotin arviointi

Johtava arviointiasiantuntija

Marita Härmälä

KARVI

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Saamen kielten etäopetuspilotin arviointi, 2022

Digitaalisuus ja etäyhteyksien hyödyntäminen perusopetuksessa
–seminaari 1.9.2023, Kuntaliitto

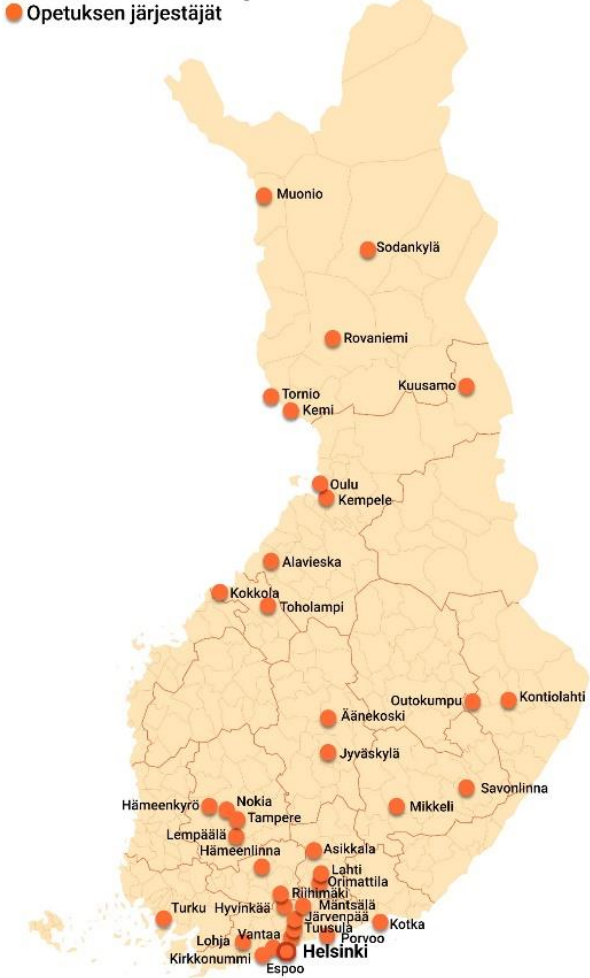
Marita Härmälä
Johtava arviointiasiantuntija, Karvi

Miksi arviointi toteutettiin?

- Yli 70 % saamelaistaustaisista lapsista ja nuorista saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella
- Etäopetuspilotilla (1.8.2018–31.8.2023*) pyritään saavuttamaan heistä mahdollisimman moni
- Saamen kieli Suomen ainoa alkuperäiskieli ja uhanalainen, elvytettävä kieli
- Saamelaisoppilaiden kielellisten oikeuksien parantuminen hankkeen myötä

Saamen kielten etäopetus 2021–22

● Opetuksen järjestäjät

Tiedonhakua ohjanneet kysymykset

1. Opetuksen saavutettavuus

- Missä määrin etäopetus on lisännyt saamen kielten opetukseen osallistuvien määrää?
- Mitkä tekijät edistävät tai estävät etäopetukseen osallistumista?

2. Pedagogisten tavoitteiden toteutuminen

- Mitkä tekijät edistävät tai estävät opetuksen pedagogisten tavoitteiden toteutumista?

3. Rahoitusmallin toimivuus

- Miten toimiva etäopetuksen rahoitusmalli on?
- Miten rahoitusmallin toimivuutta voidaan kehittää?

Arviointiaineistoa kerättiin

- Kuulemistilaisuuksissa:
 - 12 opetuksen järjestäjää ja 17 koulua
- Kyselyillä:
 - 47 opetuksen järjestäjää tai koulua,
 - 71 oppilasta
 - 29 huoltajaa
- Haastatteluilla:
 - 7 hanketyöntekijää
- Lisäksi havainnoitiin 11 eri saamen kielten oppituntia

© Saamenetaopetus.com

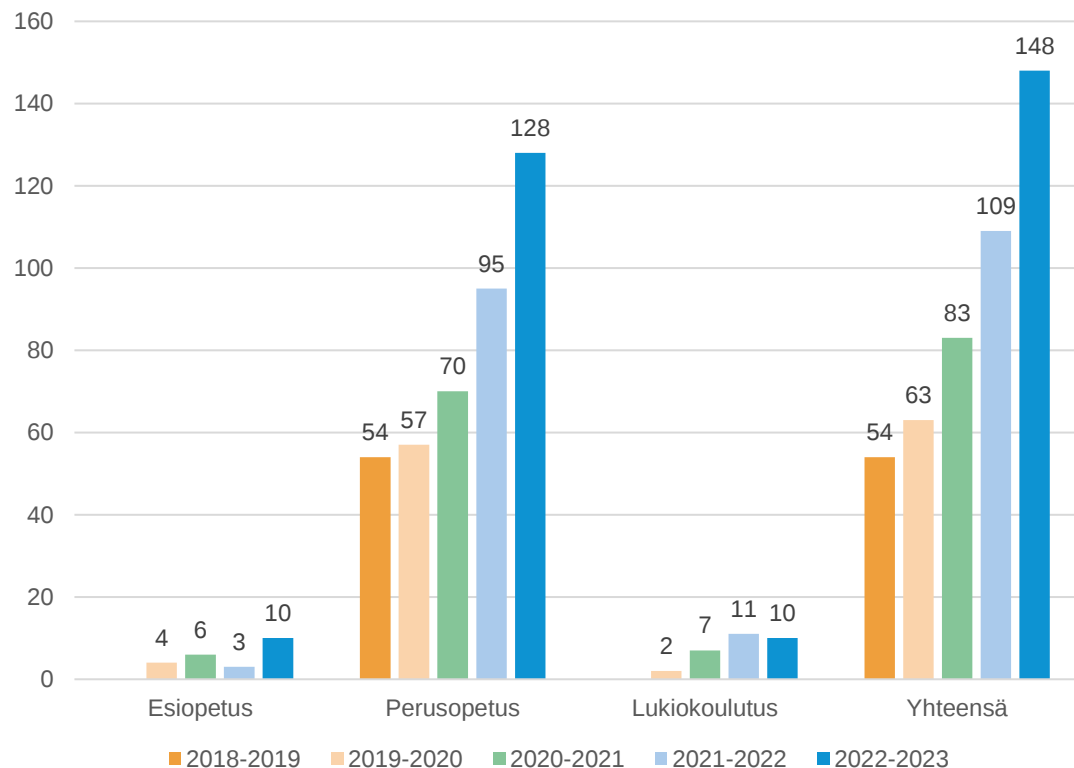

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

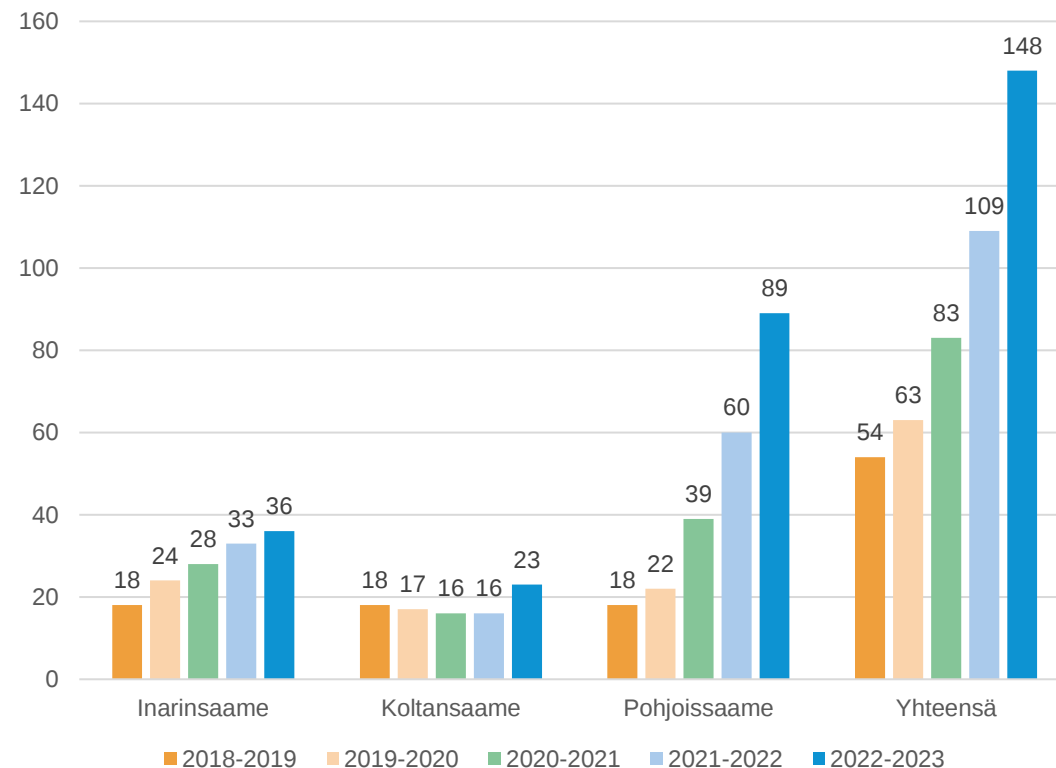
Opetuksen saavutettavuus

Tilastotietoa 2018-2023

Oppilasmäärän kehitys luokka-asteittain

Oppilasmäärän kehitys kielittäin

Opetukseen osallistumista edistäviä ja vaikeuttavia tekijöitä:

- + Huoltajien, hankeryöntekijöiden ja oppilaiden oma aktiivisuus
- + Hyvä yhteydenpito koulun, opettajan ja kodin välillä
- + Tarvittavat laitteet koulusta
- + Joustava mahdollisuus osallistua tunneille kotona ja koulussa
- + Jos aiempaa saamen kielen opiskelu (jatkumon turvaaminen)
- + Jo yksi oppilas koulussa riittää osallistumiseen
- Potentiaalisten oppilaiden kartoitus koulussa / kunnassa
- Äidinkieli –käsitteen problematiikka
- Tiedotus paikallistasolla (vuosikello)
- Tuntien ajankohta, sijoittuminen koulupäivään
- Vain yksi oppilas
- Ohjaajan tehtävät ja resurssointi

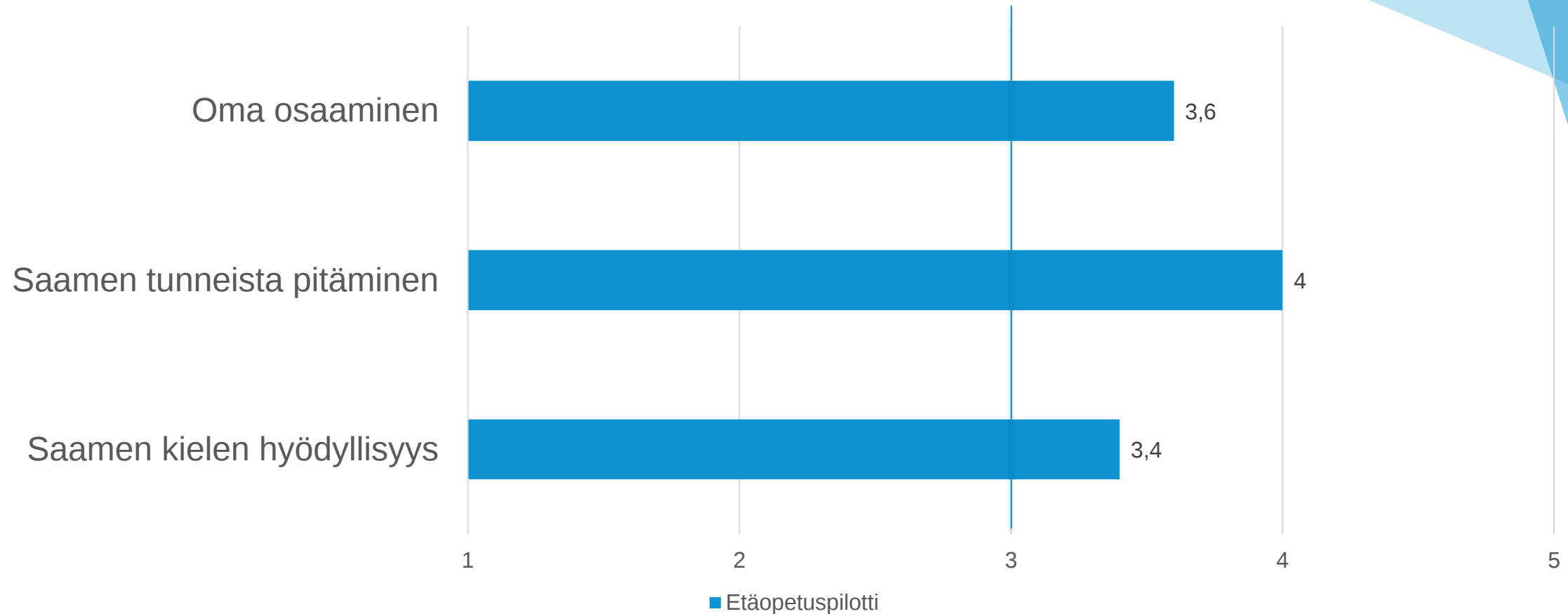
KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opetuksen pedagogisten tavoitteiden toteutuminen

Pedagogisten tavoitteiden toteutumista edistäviä ja estäviä tekijöitä:

- + Pätevät opettajat
- + Huoltajat mukana oppimisessa
- + Oppimateriaali, jossa saamelaisuus ja saamelainen kulttuuri näkyvästi mukana, ml. verkkosivut
- + Opettajien välinen yhteistyö, yhteiset käytänteet, nuorten opastus
- + Eriyttäminen mahdollista jossain määrin
- + Oppilaiden myönteiset käsitykset
- Opettajien vaihtuvuus
- Ohjaajan saatavuus ja tarve
- Ryhmien heterogeenisuus: tasapainoilu oppilaiden iän ja osaamistason välillä
- Opetussuunnitelman ja etäopetuksen kohtaanto-ongelma, erityisesti oppilasarviointi, palautteen antaminen ja oppituntien työskentelytavat
- Digitaalisen oppimateriaalin tarve

Oppilaiden (n=55) käsitykset: luokat 3–9 ja lukio

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kehittämissuosituksset

Kehittämissuositukset (1/2):

Koulutuspoliittinen päätöksenteko, opetussuunnitelmatyö:

- Saamen kielten erityisasemaa elvytettävänä kielenä tulee painottaa valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden uudistamistyössä
- Perusopetuslakia tulee tarkistaa saamelaislasten osalta
- Eri toimijoiden vastuut tulee selkiyttää
- Etäopetuspilotin rahoitusmallia tulee yksinkertaistaa ja selkeyttää
- Ohjaajan rooli ja tehtävät tulee linjata valtakunnallisesti
- Etäopetuspilotissa saatuja hyviä käytänteitä tulee soveltaa myös muihin oppiaineisiin
- Opetuksen eriyttämiseen soveltuvan oppimateriaalin laadintaa tulee tehostaa

Kehittämissuositukset (2/2):

Opetuksen järjestäjät, koulut, rehtorit:

- Ohjaajatarve tulee huomioida koulujen **resurssitarvetta** määriteltäessä
- Opetuksen järjestäjien ja koulujen tulee panostaa saamen kielten opetuksesta **tiedottamiseen**, jotta mahdollisimman moni potentiaalinen oppilas tavoitetaan

Opettajat ja opettajankouluttajat:

- **Opettajien arviointiosaamista** tulee kehittää
- **Etäopetuksen pedagogiikan** opinnot tulee tarjota täydennyskoulutuksena ja sisällyttää ne opettajankoulutusohjelmaan

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kokemusten hyödynnettävyys perusopetuksessa

Mikä hyvää, mitä vielä pohdittava?

Hyvää...

- Opetuksen saavutettavuus paranee
(harvinaiset ja A-kielet, oma äidinkieli, uskonnot jne.)
- Eriyttämismahdollisuudet, työrauha
- Pätevät opettajat kaikkialla
- Kustannustehokkuus

Osallistujapalautetta saamen kielten hankeessa:

- *Erinomaista on opiskelun mahdollistaminen toisella puolella Suomea.*
- *Kielten opetusta tulisi tarjota lukioihin laajemminkin, sillä lukiolaiset pystyvät omatoimiseen opiskeluun.*
- *Mahdollisuus osallistua etänä ja oppilaalle sopivassa ympäristössä.*
- *Ei rasita koulun henkilöstöä liikaa.*
- *Opetuksen saavutettavuus hyvä (ei tarvita kuljetuksia).*

Mutta...

- Ei pääasiallinen opetusmuoto (oppilaiden ikä)
- Tasa-arvoiset osallistumismahdollisuudet turvattava (tekniikka, laitteet, ohjaaja, valvoja)
- Vastuukysymykset, resurssointi
- Opettajien digiosaaminen (etäopetuspedagogiikka + arviointiosaaminen)
- Oppilaiden välinen vuorovaikutus
- Osaamisen arviointi?

Osallistujapalautetta saamen kielten hankeessa:

- *Sanakirja olisi tarpeen, kun aloitetaan esim. suoraan kakkoskirjasta.*
- *Tunnusten, salasanojen, ohjelman asetusten kanssa ollut suuria haasteita.*
- *Tunnit sovittava hyvissä ajoin.*
- *Oppilaalla ja huoltajalla tulisi olla mahdollisuus valita opiskeleeko kotona vai kotona.*
- *Oppilaan siirtyminen yläkouluun huolettaa, sillä tuntien sijoittaminen lukujärjestykseen hankaloituu.*
- *Oppilaiden tasoerot osaamisessa.*
- *Alakoululaisilla etäopetus on haastavaa.*

Kiitos!

<https://karvi.fi/esi-ja-perusopetus/teema-ja-jarjestelmaarvioinnit/saamen-kielten-etaopetuspilotin-toimintamallin-arviointi-2021-2022/>

”PALJON ON TEHTY, MUTTA PALJON ON VIELÄ KEHITETTÄVÄÄ”

Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuspilotin arviointi 2022

JULKAISUT X:Y

Härmälä Marita | Sarivaara Erika | Laihonen
Petteri | Huhtanen Mari

Verkstoperuskoulu-hanke

KESKUSTELU

Verkstoperuskoulu-hanke

The development of remote teaching in Västerbotten

Enhetschef

Petter Lundberg

Region Västerbotten

The development of remote teaching in Region Västerbotten

Who am I?

- Petter Lundberg,
- Unit manager at Education and Competence supply, at the Region of Västerbotten
- Operations manager at Mediacenter, specialist in digital teaching and remote teaching
- Dedicated skier and boater!

Content

Law remote teaching in Sweden

Background remote teaching in
Västerbotten

Remote teaching in modern
languages in Västerbotten

Future of remote teaching in
Västerbotten

Questions?

Definition of remote teaching in Sweden

In Sweden we separate remote teaching from distance learning

Remote teaching

Interactive teaching with the help of ict where teachers and students are separated in place but not in time. At school, with a tutor present

Distance learning

Interactive teaching with the help of ict where teachers and students are separated in both place and time. Distance learning for students with special needs, or severe illness/injury

[Skollagen kap 21](#)

Law remote teaching – (21st chapter School law)

Decision made by the headmaster for one year at time

Reasons: lack of competent teachers or small studentgroups which makes it hard to organise teaching

Year	Grade 1-6	Grade 7-9	Gymnasiet
Subjects	mother tongue, modern languages	All subjects except the practical ones	Equal to grade 7-9
Extent	Above	25% of schooling	50% of schooling

Background remote teaching in Västerbotten

Our vision!

Quality, equivalence,
educational offer regardless
where the students live!

Common challenges in Västerbottens municipalities

- Teacher shortage
- Small studentgroups
- Sparsely populated
- Modern languages: Secondary school, High school(GY)
- Secure future educational offer

The development of remote teaching in the beginning, 2016-2018

- Start up conference for Västerbotten jan-2016
- Anchoring work from students to politicians
- Study visits for teachers, principals, politicians (Lapland, Stockholm archipelago, Uppsala)
- Benchmarking
- Training in Remote teaching
- Experimental activity
- Action research (Umeå univ.)
- Lobbying nationally for development of the law
- Educational conferences for teachers, principals, supervisors

Agreement 2018 between municipalities in Västerbotten

Purpose: Be able to deliver all three modern languages to students in sparsely populated areas/municipalities.

Modern languages priority

Invest in coordination over the municipality borders

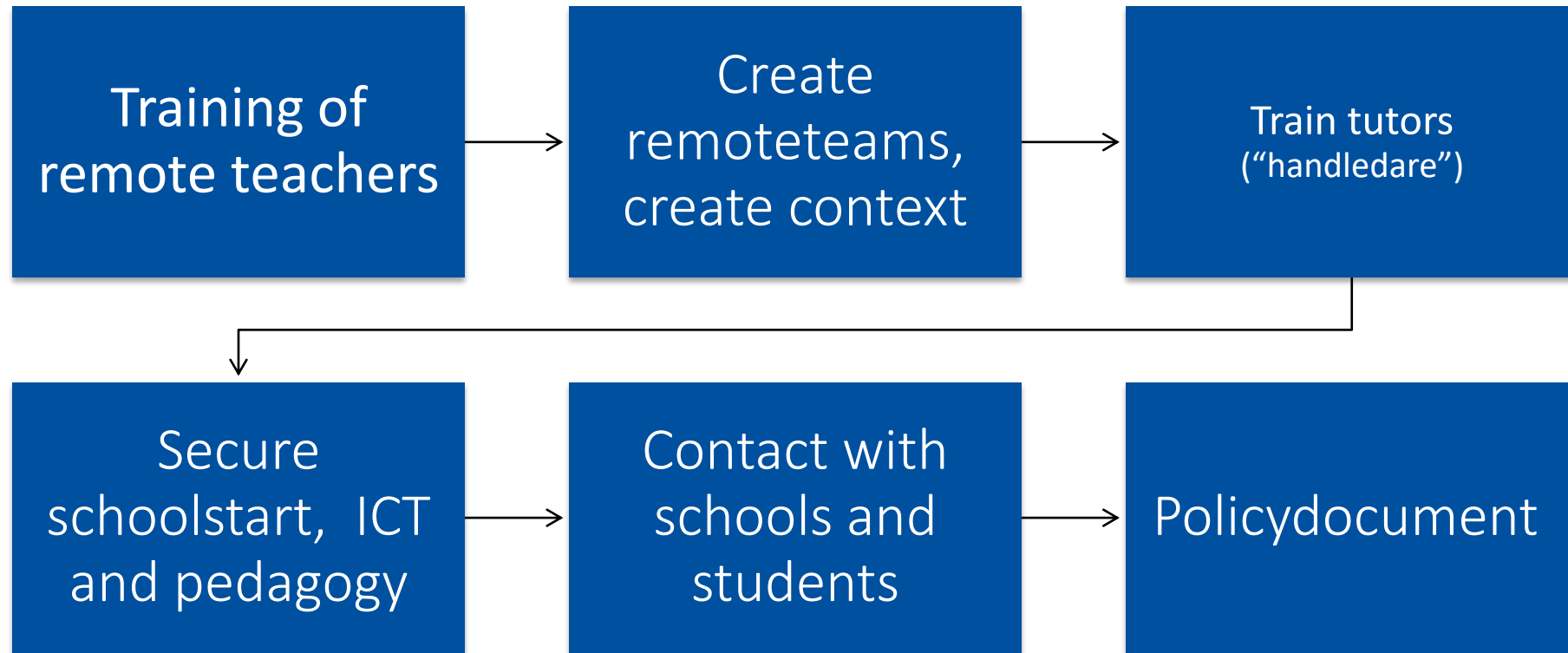
Secondary school prioritized

Great desire to help each other

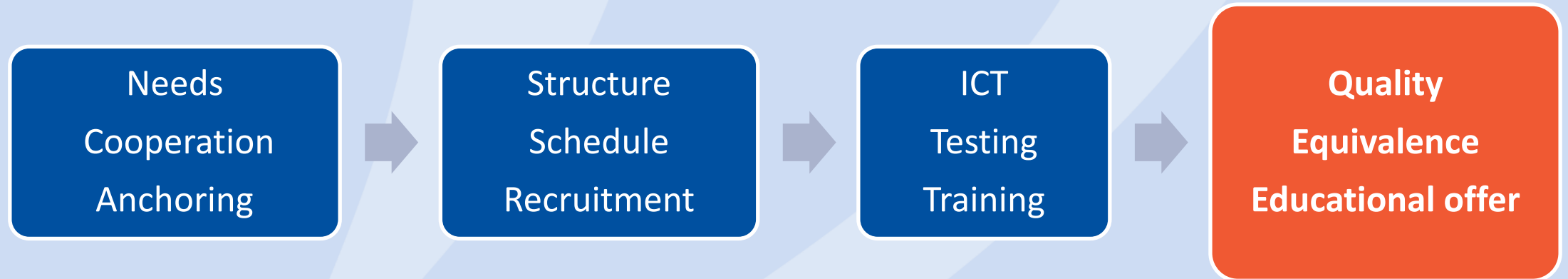
Continuing education

Coordination by the Region of Västerbotten

Concept remote teaching modern languages, VB

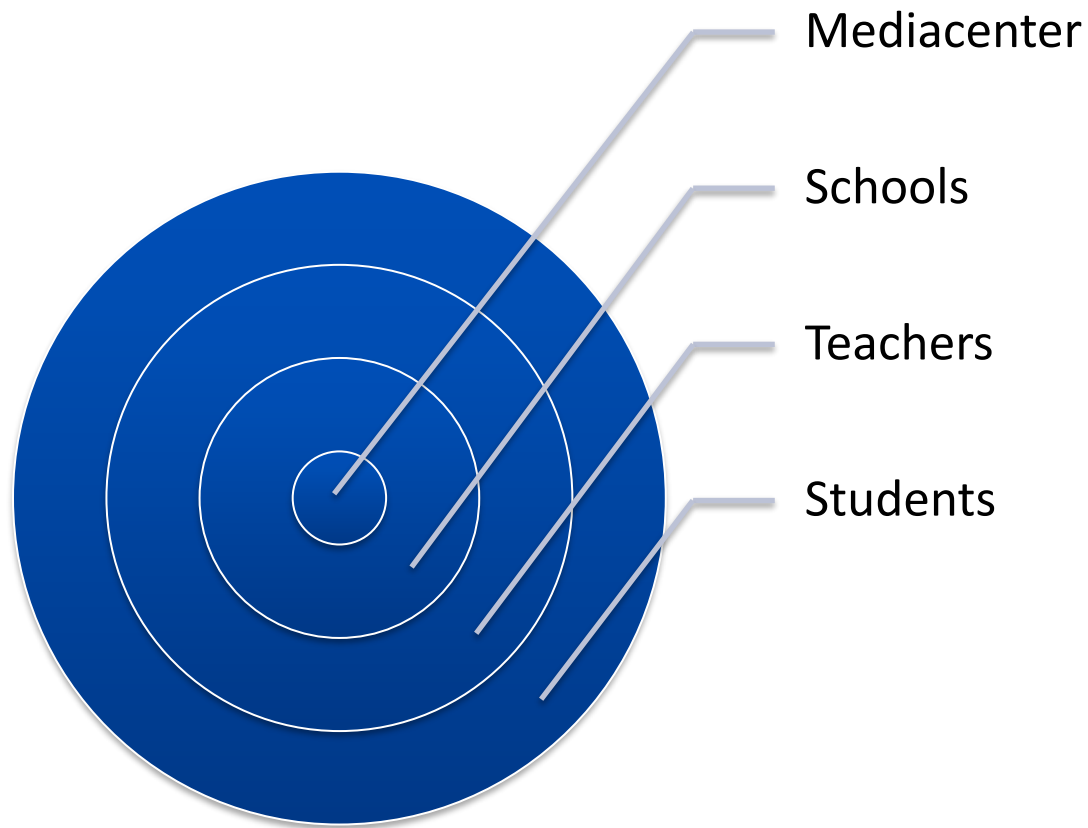

Effect chain remote teaching in Västerbotten

Building blocks!

Organisation of remote teaching in Västerbotten

- Mediacenter (RV) is a hub for organisation, development, training, networks teachers, tutors
- Schools
- Teachers
- Students

Current state remote teaching in Västerbotten

Mediacenter (Region V) the hub since 2016

Remote teaching in modern languages in Region 10 (Västerbotten inland)

Investment in Remote teaching training in adult education.

Practical research in Remote teaching, with the support of Umeå University

Remote teaching in mother tongue, regionally and nationally

Remote teaching community: Facebook "Fjärrundervisning i Västerbotten".

-Join us there for inspiration!

Success factors remote teaching in Västerbotten

Vision och policy – shared by all the participants from politics to schools

Training, collegial learning and benchmarking

Cooperation for development

Support the teachers and the tutors

Organisation; Structures supporting remote teaching

Research and practise hand in hand

Future remote teaching in Västerbotten

The new law from 2022 = new possibilities for schools in Västerbotten

Cooperation in high school in Västerbotten – secure the educational offer in sparsely populated

Develop education, learning environment, etc. For example hybrideducation

Secure continuity in our work

A positive and developing "remote teaching climate" in the region of Västerbotten!

Questions?

petter.lundberg@regionvasterbotten.se

mobil: 070-3180163

twitter: @Petter1030

Verkstoperuskoulu-hanke

KESKUSTELU

Verkstoperuskoulu-hanke

Paneeli: Digitaalisuuden hyödyntäminen perusopetuksessa

Opetusneuvos Arja-Sisko Holappa, Opetushallitus
Johtava arviointiasiantuntija Marita Härmälä, Karvi
Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, Savonlinna
Erityisasiantuntija Minna Lindberg, Kuntaliitto

Verkstoperuskoulu-hanke

Mitä digitaalisuuden hyödyntämisen edistäminen edellyttää eri toimijoilta, kuten opetuksen järjestäjät, lainsäätäjät, koulut tai muut tahot?

Verkstoperuskoulu-hanke

Saamen kielten hankearviointi on toteutettu. Onko saatu muita kokemuksia 3. - 9. luokkalaisille toteutetusta etäyhteyksin tapahtuvasta opetuksesta? Sisältyykö tähän liittyvää arviointia Karvin arviointisuunnitelmaan?

Verkstoperuskoulu-hanke

Miten Opetushallitus voi edistää
opettajien digitaalisten taitojen
kehittämistä? Miten kuntien välisiä eroja
voidaan tasoittaa?

Verkstoperuskoulu-hanke

Millaisia haasteita ja riskejä näet digitalisaatiossa?

Verkstoperuskoulu-hanke

Digitaalisuuden vaikutukset
oppimiseen ja hyvinvointiin?

Verkstoperuskoulu-hanke

Onko etäopetus investointi
tulevaan vai säästökeino?

Verkostoperuskoulu-hanke

Päätössanat

Varatoimitusjohtaja

Hanna Tainio

Kuntaliitto

**Opetuksen
saavutettavuutta
etäratkaisuin.**
Yhteistyön voima.
**Kokeilut ja kehittäminen
– yhdessä maaliin.**
**Haasteet ja riskit vs.
edut ja mahdollisuudet.**

KUNTA LIITTO

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

FCG.